

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

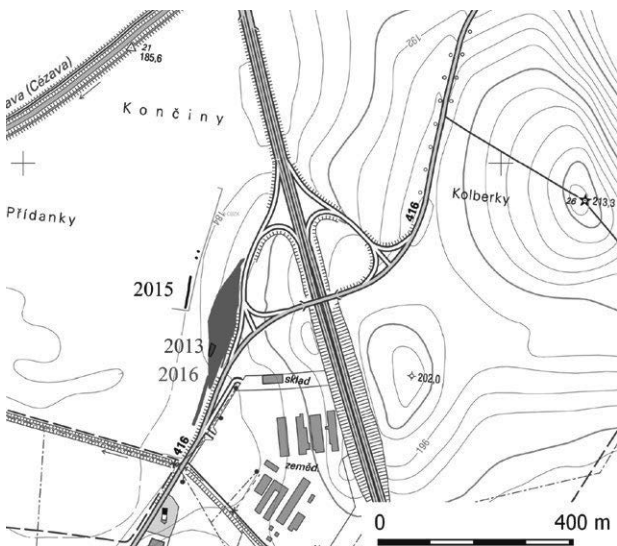
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 1. Blučina. Poloha výzkumů z let 2013–2016 v ZM 1:10 000; prostor dálnice D2 při výstavbě zkoumán nebyl.

Abb. 1. Blučina. Forschungsanlage aus den Jahren 2013–2016 (in 1:10 000); Raum des D2-Autobahnes wurde bei der Aufbau nicht untersucht.

BLUČINA (OKR. BRNO-VENKOV)

„U bažantnice“. Starší doba bronzová (?). Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalita se nachází na neznatelném návrší situovaném jinak v dřívě zaplavené oblasti poblíž Měniné bažantnice. Polohu je možné určit na ZM ČR 1:10 000, list 24-43-21, v linii mezi koordináty 145/179 a 145/167 mm od Z/J s. č. V rámci akce Reko VTL DN 500 Velké Němčice – Brno II zde bylo v plynovodní rýze zachyceno a zdokumentováno celkem sedm archeologických zahluobených objektů projevujících se tmavým zásypem. Přes veškeré úsilí se z nich podařilo získat pouze nepočtený soubor špatně určitelné keramiky a zlomek štípané industrie.

Ivan Čižmář, Richard Bíško

Resumé

Blučina (Bez. Brno-venkov), „U bažantnice“. Ältere Bronzezeit (?) Siedlung. Rettungsgrabung.

BOROTÍN (K. Ú. BOROTÍN U BOSKOVIC, OKR. BLANSKO)

„V Občínách“. Mladší doba bronzová. Depot. Záchraný výzkum.

V březnu 2016 narazil Tomáš Lusk při povrchové prospekci v zalesněné trati „V Občínách“, severozápadně od obce, na bronzový závěsek. Po zjištění dalších předmětů nález ohlásil Muzeu regionu Boskovicka. Při podrobném zkoumání pomocí detektoru kovů byl objeven depot počítající celkem 16 předmětů (obr. 2). Místo nálezů se nachází na jihovýchodně orientovaném svahu v nadmořské výšce 418 m n. m., v nepevném podloží tvořeném šedobílým pískem. Hloubka nálezů se pohybovala mezi 20–42 cm, nález byl zaměřen pomocí GPS, souřadnice 49°35.243' N a 16°40.000' E.

V jednom místě (rozptyl cca 40 × 40 cm) byly nalezeny závěsky (kolečkovité 8 ks, lyrovitý s tulejkou 1 ks), 5 trubiček (2 ks plechové, 3 ks stočené z drátku) a jednoduchý kroužek (vše zřejmě součástí jednoho ozdobného závěsu – náhrdelníku), 0,5 m jižním směrem pak byly nalezeny části bronzové dvoudílné štítové spony (štítek, dvě samostatně ulomené růžice, 3 tyčinkovité zlomky; sponě chybí zachycovač a jehla).

Kolečkovité závěsky se čtyřmi příčkami a závěsným poutkem se vyskytují převážně v depotech z období starších a středních popelnicových polí (BD2 – HA2), avšak s průběžným výskytem až do horizontu HB2 (vyskytly se např. i v depotu z Rájce-Jestřebí; Salaš 2005, 115). Výrazným předmětem z depotu je vzácně se objevující lyrovitý závěsek (nověji pochází z depotu z Medlova; Kalábek 2005), kterého výskyt je datován do stupňů BD – HA1, podle J. Říhovského pak můžou přežívat i do stupně HA2 (podle Salaš 2005, 113). Třetím chronologicky důležitým artefaktem z depotu je dvojdílná štítová spona. Spona z borotínského depotu má oválný širší štítek (druhý typ podle Salaše; Salaš 2005, 110) s motivem přesýpacích hodin uprostřed, příčně štítek dělí po obou stranách svazky rýh a tečkované linie. Podle datace podobných nálezů spon z Vlčnova (HA2), Holešova (HA2) a Loštice (HB1) a na základě datace výše uvedených předmětů je proto celý depot možné zařadit nejspíše do středního období popelnicových polí – stupně HA (HA2).

Zastoupením šperků se sluneční tematikou, uložením na jihozápadním svahu osvětleném slunečním svitem po nejdelší možnou denní dobu, v místě poskytujícím výhled na Malou Hanou, odpovídá nový depot z Borotína kultovnímu depozitu. V okolí Borotína nejsou bronzové depoty výjimkou, místo nálezů nejznámějšího depotu z roku 1925 v lomu na Čihadle (Borotín 1) je vzdušnou čarou vzdálený necelých 500 m. Nový depot je čtvrtým dokumentovaným depotem z katastru Borotína (nově Malach, Štrof, Hložek 2016, kteří ovšem uvádí chybné číslování depotů na katastru Borotína - není zde počítán výše uvedený první depot z r. 1925 z Čihadla, viz Salaš 2005, 307–309) a proto tomuto depotu patří označení Borotín 4.

Zuzana Jarůšková

Literatura

Kalábek, M. 2006: Depot bronzů z Medlova. In: M. Bém, M., J. Peška (eds.): *Ročenka 2005*. Olomouc: Archeologické centrum, 146–162.

Malach, R., Štrof, A., Hložek, M. 2016: *Nová depozita kovové industrie doby bronzové v Boskovické brázdě*. *Pravěk Supplementum* 32. Brno: Ústav archeologické památkové péče.

Říhovský, J. 1993: *Die Fibeln in Mähren. Prähistorische Bronzefunde* 14(9). Stuttgart: Franz Steiner.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I–II*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Resumé

Borotín (Bez. Blansko), „V Občinách“. Jüngere Bronzezeit. Depot. Rettungsgrabung.

Obr. 2. Borotín. Depot z mladší doby bronzové.

Abb. 2. Borotín. Depot aus der jüngere Bronzezeit.

BUK (OKR. PŘEROV)

„Obora“. ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během stavby dálnice D1 0137 Přerov – Lipník nad Bečvou, byly porušené archeologické objekty na katastru obce Buk v trati „Obora“. Archeologické objekty ležely na mírném jižním

svahu kopce, součástí zvlněné krajiny u úpatí Oderských vrchů. Kopec v místě průběhu tělesa dálnice přechází v rovinatou terasu nad údolím řeky Bečvy. Výzkumem byl zachycen jižní, spodní, okraj pravěké lokality na ploše o rozloze cca 0,8 ha. Lokalita pravděpodobně pokračovala severním směrem po svahu kopce. Směrem k východu po trase dálnice se objekty už nevyskytly. Prostor s výskytem archeologických objektů lze uzavřít v obdélníku vyznačeném GPS body: 1: 49°30'5.545"N, 17°28'39.137"E, 2: 49°30'3.752"N, 17°28'33.189"E, 3: 49°30'2.660"N, 17°28'35.400"E, 4: 49°30'6.755"N, 17°28'37.148"E.

Celkem bylo prozkoumáno 43 objektů s tím, že za striktně archeologické můžeme považovat pouze 35 objektů. Osm jam bylo přírodního původu a jednalo se o vývraty. Archeologické objekty tvořily typické sídlištní jámy s kruhovým a oválným půdorysem a vanovitým (mělké jámy), hruškovitým či trapezovitým (hlubší jámy) řezem. Rozměry objektů se pohybovaly v rozmezí 1,20 až 2,20 m průměrné délky a 0,60 až 1,30 m hloubky. Deset objektů bylo identifikováno jako kúlové jamky, které byly rozptýlené po zkoumané ploše a netvořily zřetelné nadzemní struktury.

Z objektů pochází velmi skromný soubor nálezů. Jedná se především o atypickou keramiku s výraznou příměsí drobného ostřiva. Drobné fragmenty rekonstruovatelných nádob tvořily především profilované džbánečky tmavé barvy, do červena zabarvené zlomky zásobnice apod., které lze přiřadit nositelům kultury únětické. Z klasického inventáře únětické kultury se poněkud vymyká esovitě profilovaná hrncovitá nádoba hnědé barvy s masivnějšími protáhlými plastickými výčnělky pod hrdlem. Tvarem a materiálem s hrubší příměsí připomíná poněkud materiál z úněticko/nitranské lokality v Oseku nad Bečvou (Peška, Tajer 2015, 77–104).

Arkadiusz Tajer

Literatura

Peška, J., Tajer, A. 2015: Problematika epišňůrových sídlišť na Moravě – stav poznání. In: J. Batora, P. Tóth, (eds.): *Keď bronz vystriedal med'*. Nitra, Bratislava: Archeologický ústav SAV, Katedra archeológie, SAV.

Resumé

Buk (Bez. Přerov), „Obora“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.